

Handslag Halland

- en samverkansmodell för
ideell kultursektor i Halland

A person with long brown hair is seen from behind, drawing a figure on a chalkboard with white chalk. The figure is a simple outline of a person standing. To the right of the main figure, there is a smaller, similar figure. The chalkboard is dark, and the drawing is done in white chalk. The person is wearing a white top.

Riksteatern
Riksteatern Halland
Hallands bildningsförbund
Oktober 2010, Halland

Handslag Halland

- En samverkansmodell för ideell kultursektor i Halland

Riksteatern, Riksteatern Halland, Hallands bildningsförbund
Rapport av Stefan Molnar och Maja Wallin

2010-10-01

Sammanfattning

Nya tider stundar. En förändringens vind sveper över det svenska kulturlandskapet. Och Halland måste - i och med sin stundande regionbildning - kanske mer än någon annan region anpassa sig till de nya förväntningar kring samverkan, som den tidiga 2010-talets kulturpolitik ger. I detta sammanhang har Region Halland gett Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund i uppdrag att utreda hur det gemensamma arbete, som den ideella kultursektorn bedriver, kan organiseras, liksom hur det kan kopplas till andra aktörer i det halländska kulturlandskapet.

Utvecklingsuppdrag. Utredningens huvudförslag är att Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund får ett gemensamt uppdrag att:

- ◇ Kartlägga de ideella kulturutövarna i Halland;
- ◇ Identifiera och kartlägga kreativa kluster och näringar i Halland.
- ◇ Starta upp en samverkansplattform för ideell kultursektor i Halland.
- ◇ Fortsätta med att utveckla arrangörsledet i Halland.

Samverkansmodell. Grunden för genomförandet av uppdragsförslaget är den samverkansmodell för ideell kultursektor, som presenteras i denna rapport. Den vilar på tre pelare:

- ◇ Aktörer - Kulturaktörer inom ideell sektor bör ha en central position i plattformen. Men även kulturinstitutioner och fria utövare, liksom andra aktörer - näringsliv, utbildning, hälsa m.m. - bör på längre eller kortare tid knytas till samverkan.
- ◇ Samverkansområden - Resursutbyte, kulturprojekt, utvecklingsinitiativ, administration och samordning samt marknadsföring och opinionsbildning utgör fem breda samverkansområden. Detaljerna kring samverkan bör dock växa fram över tid och med grund i redan nu existerande samverkan.
- ◇ Organisering - Förslag på fem olika sätt att organisera nätverk på presenteras. Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund föreslås initiera arbetet med plattformen genom att starta upp en gemensam strategisk allians som efter hand lämnar över ansvaret till en ideell förening. Flernivåstyrning bör vara centralt. Och när det gäller finansiering har en plattform för ideella aktörer goda möjligheter till att bära uppdrag på ett kostnadseffektivt vis.

Plattformen bör med all väsentlighet byggas underifrån. I enlighet med de förutsättningar, som dagens samhälle ger, är det av högsta betydelse att kunna samla och ta tillvara på alla de outnyttjade resurser, som finns att tillgå i samhället, liksom att skapa förutsättningar för nya, gränsöverskridande möten och synergier. Med en för Sverige unik kulturell infrastruktur som denna kan ideella kulturutövare verka för att regionen inte bara ska bli den Bästa livsplatsen utan även bli Halland - Bästa kulturlandskapet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning

1. Bakgrund	4
2. Behovsanalys	5
3. Förslag till utvecklingsuppdrag	7
4. Samverkansmodell	10
→Förslag på tillämpning av samverkansmodellen.....	19
5. Avslutning	20
Slutnoter.....	21
Källor.....	23
Om studien.....	25
Effekt mål för tvärssektoriell samverkan.....	26

1 • Bakgrund

Svensk kulturpolitik är under omvandling. I och med den senaste statliga kulturutredningen och i ytterligare betänkanden och utredningar ser vi en rörelse mot ökad regionalisering. Tanken är att kulturen i högre grad än tidigare ska behandlas som en resurs i samhällsutvecklingen.¹

Halland är tidigt ute. Att som region införa denna, för det tidiga 2010-talet, nya kulturpolitiken. Ökad samverkan ska spela en viktig roll här.² I detta sammanhang önskar Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund - på basis av sina vittomfattande kultur- och bildningsaktiviteter samt sina gemensamma resurser och välutvecklade kontaktnät - bidra till att kulturaktörer inom civilsamhället ska ges den chans att lyfta det halländska kulturlivet, som förväntas av dem enligt den nya kulturpolitiken. Med större inflytande, delaktighet och ansvarstagande på medborgerlig, ideell och professionell basis som resultat.³

Ett utvecklingsuppdrag. Med anledning av detta önskemål har Region Halland gett Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund i uppdrag att utreda hur man kan gå vidare.⁴ De frågor som önskas besvaras är:

- ◇ Hur kan civilsamhällets framtida gemensamma arbete organiseras och förvaltas, med utgångspunkt i en för Region Halland bra och verkningfull samverkansmodell?
- ◇ Hur kan civilsamhällets samverkan med andra områden, såsom näringsliv, utbildning och hälsofrämjande verksamheter, se ut samt vilka möjliga effektmål kan vägleda denna samverkan?
- ◇ Hur kan ett förslag på utvecklingsuppdrag för Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund utformas, vilket ska syfta till att utveckla en framtida organisering för civilsamhällesaktörer inom kultursektorn?

Rapportens upplägg. Rapporten börjar brett. I Del 1 redogörs för en kortare behovsanalys, vilken pekar på de större behov, som driver Hallands utveckling inom kulturområdet generellt sett. I Del 2 presenteras ett mer specifikt förslag på utvecklingsuppdrag, följt av Del 3 innehållande en bred samverkansmodell för ideell kultursektor som avslutas med ett förslag på tillämpning av modellen. I Del 4 avrundas rapporten med några tankar inför Hallands framtida utveckling och civilsamhällets möjligheter att i samverkan arbeta för Halland - Bästa livsplatsen.

2. Behovsanalys

Om ideell kultursektor i Halland ska bli en tydlig deltagare i den regionala utvecklingen, är det väsentligt att dess arbete utgår från de större behov som finns i regionen. En kort behovsanalys har därför genomförts, som möjliggör att samverkansmodellen fokuserar på de områden, som är av regionalt intresse. Denna bör dock i framtiden följas av ytterligare analyser av de behov och intresseområden, som specifikt kännetecknar ideell kultursektor i Halland.

Entreprenörskap, spetskvalitet och arbetsmarknad. Kulturen ska genomsyras av kulturell skaparkraft, förnyelsevilja och företagsamhet. Den entreprenöriella förmågan att skapa nya, innovativa kulturuttryck möjliggör ett ökat fokus på spetskvalitet snarare än enbart på basuppdrag.⁵ Kultur ska i större utsträckning kunna bära sin egen finansiering och med detta kommer ett behov av att kunna driva företag samt paketera och marknadsföra sina produkter. Kultursektorn ska också kunna svara för fler arbetstillfällen i regionen och fler jobb ska därför bli "vita".⁶

Tillvarata och utveckla kulturmiljöer och kulturskatter. Önskan är att länets kulturmiljöer och kulturskatter ska spela en roll som grund för en attraktiv region och ett välmående näringsliv.⁷ Kulturmiljöer som Varbergs fästning, Tjolöholms slott och Världsarvet Grimeton liksom sådana kulturskatter, som de som Länsmuseum Varberg och Länsmuseum Halmstad sitter på, bör inte bara bevaras utan också utvecklas och nyttjas som en del av regionens utvecklingspotential. Även regionens arkivverksamhet och hembygdsrörelse bör spela en tydlig roll i att tillfredställa detta behov.⁸

Inflytande, tillgänglighet och synlighet. Fler människor bör få möjlighet att ta del av kultur eller att utöva kultur aktivt. Fler av dem som redan utövar kultur bör få en möjlighet att påverka kulturens utformning.⁹ Hit hör ett behov av ökade ideella insatser och ökad organisationsfrekvens; kanske framförallt bland de grupper, som inte sedan tidigare är aktiva kulturutövare. Barn, ungdom, skola och fritidsliv liksom ökat vuxenfokus samt fokus på integrationsfrågor, funktionshinder och jämställdhet är i sammanhanget centralt. Även civilsamhällesaktörer och fria utövare, från olika delar av regionen, bör få en större ingång i kulturverksamheten.¹⁰

Platser för kulturutövande. Ett aktivt kulturutövande är beroende av platser där detta kan äga rum; vare sig det gäller platser för skapande, produktion, repetition och inspelning eller arenor för uppträdande. Antalet tillgängliga mötesplatser motsvarar inte det halländska kulturlivets behov. Detta begränsar möjligheterna att skapa liksom att förmedla, delta i och ta del av kultur.¹¹

Utvecklade finansieringsmöjligheter. Den nya modellen för statligt stöd till regional kulturverksamhet kommer troligtvis att innebära att vissa kulturaktörer, som tidigare inte har haft det helt lätt med att få tillgång till offentlig finansiering, nu kommer att ges nya möjligheter, t.ex. de fria utövarna.¹² Nya, gränsöverskridande samarbeten är också någonting, som den nya kulturpolitiken uppmuntrar till. Därmed är frågan kring hur kulturpolitiken kan nå ut med finansieringen till nya publikgrupper och kulturutövare väsentlig att förhålla sig till. Fler långsiktiga utvecklingsuppdrag, men också icke-offentliga finansieringsområden, såsom kulturföretagande, näringslivssamverkan, kultursponsring och liknande, anses här kunna spela en roll.¹³

Marknadsföring, opinionsbildning och stöd. Förutom större ekonomiska resurser till dessa områden verkar det finnas ett behov av förbättrade stödfunktioner kring marknadsföring och opinionsbildning samt administration. Exempelvis kan näringsliv och kultur ömsesidigt dra nytta av varandra - inte minst gäller detta de ideella organisationerna samt de fria utövarna. Stöd av olika slag är redan områden, som konsulenter och organisationer lägger mycket arbete på, men det är tydligt att det finns saker kvar att göra.¹⁴

Kompetensutveckling och utbildning. I Halland talas det om ett behov av ökat utforskande av och större kunskaper om kultur- och kulturarv.¹⁵ Men kulturvärlden ska dessutom hjälpa till med att förmedla bildning och utbildning samt utjämna utbildningsklyftor i samhället. Kultur i skolan är ett av många exempel. Vidare pågår arbete med att integrera kulturen inom den högre utbildningen, nämligen genom att implementera estetiska läroprocesser i lärarutbildningen.¹⁶

Kultur och hälsa. I en indirekt bemärkelse har kultur inverkan på de flesta levnadsförhållanden - gemenskap, delaktighet, goda uppväxtvillkor, kompetens och sysselsättning - som ligger till grund för att människor ska få en god hälsa. Det finns redan idag satsningar på kultur och hälsa i Halland, området ingår exempelvis i flertalet av Region Hallands institutionsuppdrag liksom i av regionen stödda projekt. Men vi ser också ett behov av fortsatt arbete med området.¹⁷

3. Förslag till utvecklingsuppdrag

Innan utredningen redogör för en samverkansmodell för ideell kultursektor, presenteras ett förslag på ett förhoppningsvis kommande utvecklingsuppdrag från Region Halland till Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund. Riksteatern driver redan idag en omfattande verksamhet över hela landet och strävar ständigt efter att öka sitt samspel med regionala nivåer. Detta samspel inkluderar inte bara Riksteaterns egna regionala organisationer utan även andra ideella aktörer. Regionalt arbetar Riksteatern Halland brett med arrangörsfrågor, produktion och främjande inom teater och dans. Även Hallands bildningsförbund har genom sin omfattande kultur-, bildnings- och hembygdsverksamhet ett välutvecklat nätverk och en bred ideell organisation. Genom att koppla samman dessa ideella organisationer med sina vitt spridda nätverk läggs en god grund för att öka samordningen av regional ideell kulturverksamhet i Halland, men också för att den nationella nivån och dess resurser kan komma den regionala nivån till godo. Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund arbetar redan idag med uppdrag som går i linje med den föreslagna plattformens mål om större grad av samverkan och nätverkande. Ett utökat och gemensamt utvecklingsuppdrag som syftar till kartläggning, förankring och organisering av ideell kultursektor i Halland är dock nödvändigt för uppstarten av plattformen. Utredningen föreslår att detta innehåller följande fyra delar:

1. Kartläggning av ideell kultursektor i Halland. Ett första steg i förslaget till det gemensamma utvecklingsuppdraget är en kartläggning av aktörer inom ideell kultursektor i Halland - av deras behov, önskemål och resurser. Det är aktörernas behov och tillgångar, som bör ligga till grund för utvecklandet av den kommande samverkansplattformen för civilsamhället; plattformen bör växa organiskt, nerifrån och upp. Vid genomförandet av föreliggande utredning stod det klart att det är mycket vi inte vet om den ideella sektorn i Halland, vilka resurser den sitter på och dess behov. Vilka aktörer och nätverk existerar samt hur och i vilken utsträckning är de aktiva? Hur många mannatimmar i resurser bidrar de med? Vad bidrar kulturaktörer inom dagens civilsamhälle med till Hallands utveckling - vad får vi egentligen tillbaka av de investeringar vi lägger på dem? Genom att

vidare klargöra de gemensamma behov, som aktörerna sitter på, kan en samverkansplattform utformas, vilken har stor potential att bättre nyttja och förena de resurser och den kreativitet, som nu är separerade från varandra. Därigenom kan plattformen leda till ett mer kreativt, entreprenörmässigt, hälsosamt och attraktivt Halland. Kort och gott, det behövs en kartläggning av civilsamhällets förutsättningar för att på bästa sätt verka för Halland - Bästa livsplatsen.

2. Identifiera och kartlägga kreativa kluster och näringar. Utredningen föreslår som en förlängning av kartläggningen av ideell kultursektor att även kreativa kluster och kreativa näringar i Halland kartläggs; mer specifikt områden, såsom webbdesign, produktutveckling, arkitektur och liknande. Kartläggningen kan möjliggöra identifiering av kluster, där det idag redan sker synergier och i vilka kreativa kraftfält finns. Utifrån detta kan fler aktörer kopplas till klustret och gemensamma värden kan skapas. Kluster är i sig en möjlighet till innovation.¹⁸ Idag läggs fokus allt mer inte bara på kultursektorns roll i samhällsutvecklingen, utan också på den kreativa sektorn i stort. Regioner blir allt mer beroende av den kreativa sektorn för arbetstillfällen, innovation och attraktivitet. Samtidigt arbetar kultursektorn och andra delar av de kreativa näringarna oftast separerade från varandra, vilket inte är ändamålsenligt. För dessa områden arbetar båda utifrån samma premisser - att kreativitet och skapande är någonting som får världen att gå runt. Kultursektorn kännetecknas dock av en större frihet och fokus på demokrati och deltagande, medan andra delar av de kreativa näringarna traditionellt har mer fokus på företagande och kommersialism. Vi ser alltså exempel på sektorer, som har stor potential att fungera i samarbete med varandra och hämta kraft ur varandras styrkor. Att utöka kartläggningen till att gälla också de kreativa näringarnas behov och resurser skulle ge grund för att skapa en civilsamhällesplattform, som tillför extra mervärde för region Halland.

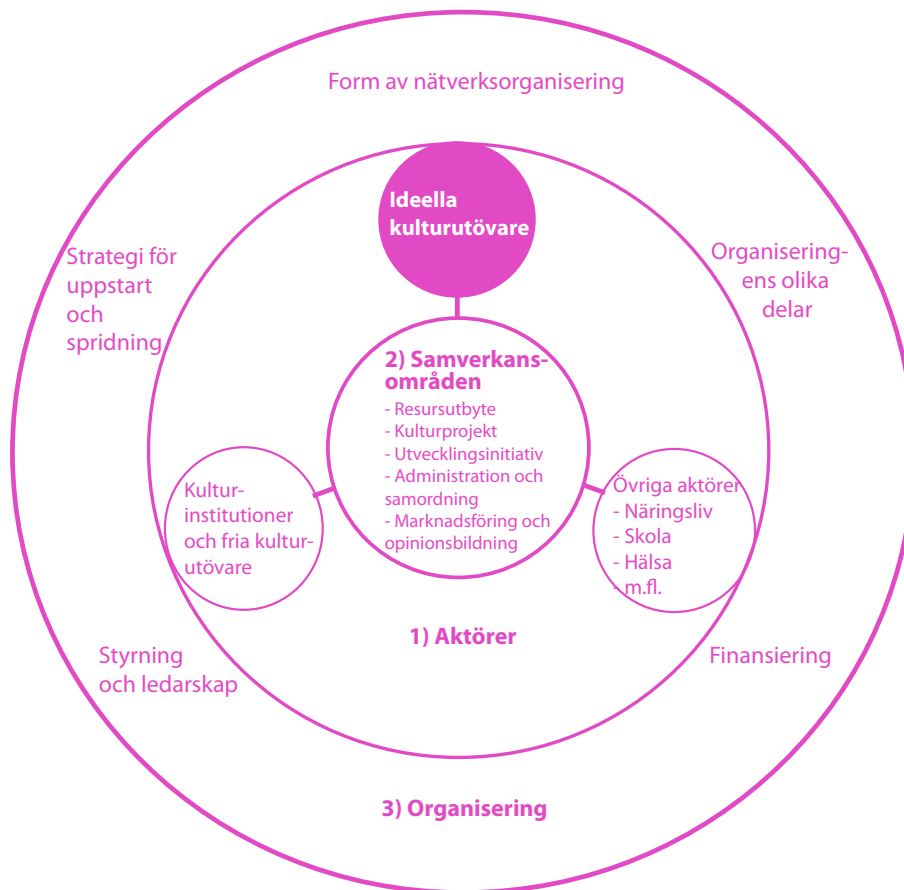
3. Starta upp en plattform för civilsamhällets kulturaktörer. Den föreslagna kartläggningen kan under rätt förutsättningar utgöra en grund för att skapa en inkluderande, vittomfattande och nyskapande plattform, vilken utgör ett verkligt bidrag till utbyggnaden av den halländska kulturella infrastrukturen. Inspirationen och samarbetspartnern för den plattform, som önskas startas upp, blir det nationella nätverket Ideell Kulturallians, vilken just nu håller på att arbeta med att etablera ideella kulturplattformar runt om i landet. En plattform för civilsamhällets kulturaktörer i Halland kan möjliggöra samverkan, synergier och gemensamt skapande på helt nya vis. Att inom ramen för plattformen också kunna knyta till sig kulturinstitutioner och fria utövare, andra aktörer inom kreativa näringar liksom företag, skola, hälsosektor och dylikt ger dessutom ytterligare förutsättningar för att skapa en plattform, som är tidigt ut på banan när det gäller att anpassa sig till de större samhällstrender vi nu ser i Sverige. Detta berör områden som civilsamhälle, kreativa näringar, samhällsentreprenörskap, folkhälsa, besöksnäring, tvärspektoriell samverkan och dylikt. Halland har en rik flora och fauna av ideellt arbete, kultur och folkbildning. Genom att bygga på denna kan Halland vara den första regionen i Sverige med att implementera en plattform, där civilsamhället kan mötas, och där också andra aktörer tillåts delta. Plattformen

blir därmed ett forum och en koordinator för detta gemensamma arbete. Övergripande förslag och överväganden kring hur detta arbete ska gå till presenteras i de kommande två kapitlen.

4. Arbeta vidare med arrangörsledet. Att utveckla arrangörsledet är ytterligare ett område, inom vilket Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund gemensamt kan bidra till regional utveckling. De båda föreningarna arbetar idag med utveckling av arrangörsledet - Riksteatern Halland till exempel genom kulturkortet¹⁹ och Hallands bildningsförbund genom ett riktat arbete mot föreningslivet och äldreomsorgen. Riksteatern och Hallands bildningsförbund kompletterar varandra i utvecklingen av arrangörsledet, då Hallands bildningsförbund länge har arbetat med många olika arrangörer, ofta med små resurser, medan Riksteatern Halland har jobbat med ett fåtal arrangörer, med relativt stora resurser, vilka i större utsträckning hanterar professionell teater- och dans. Då stora delar av arrangörsledet - på teater- och musiksidan - och övriga föreläsningar, litteraturevenemang och andra kulturarrangemang på t.ex. bygdegårdar m.m., baseras på ideellt arbete, är detta ett angeläget område att ta ansvar för att utveckla. Arrangörsföreningar behöver inte nödvändigtvis vara kulturföreningar. Exempel på detta är Pensionärernas Riksorganisation, PRO, samt Sveriges pensionärsförbund, SPF, vilka båda är stora kulturarrangörer i Halland. En fråga för plattformen att gå vidare med skulle kunna vara hur subventionerna för arrangemang skulle kunna samordnas för att nå större effekt. Likaså vore det av intresse att kartlägga var stora delar av kulturarrangemangen förläggs, t.ex. om det är på bygdegårdar, Folkets Hus och parker mm. Arrangörsutveckling kan vara ett område att samverka kring på plattformen; både Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund har där mycket att erbjuda.

4. Samverkansmodell

Samverkansmodellen för ideell kultursektor hålls upp av tre pelare; 1) aktörer, 2) samverkansområden, och 3) organisering. Modellen är brett formulerad just för att detaljerna kring plattformens utformande bör växa fram i en dialog mellan framtida involverade parter. I ett avslutande avsnitt ges dock några första förslag för hur modellen kan tillämpas i dagens Halland.

4.1 Aktörer

Vilka aktörer bör den tänkta samverkansplattformen innefatta och vilken bör deras roll vara?

Ideell kultursektor. De ideella krafterna utgör basen för den tänkta plattformen. De tillåts inom ramen för en ny organisering bli en mer samordnad kraft i Halland samt får på så sätt ett tydligare företrädeskap. Men plattformen ger även civilsamhället en väg till samarbeten med aktörer från andra sektorer.

Kulturinstitutioner och fria utövare. Hallands kulturinstitutioner och de fria kulturutövarna är av sekundär betydelse i en plattform tillägnad civilsamhällets aktörer. Men att dessa i någon mening inkluderas i plattformen öppnar möjligheter för aktörer från olika sektorer av kulturlivet att mötas på lika villkor, att ömsesidigt dela på kunskaper och resurser, att nå ut med sin produktion till nya sammanhang och att upprätta samarbeten, som det idag finns bristande förutsättningar för att upprätta i Halland. Förutsättningar ges att låta de fria utövarna få en större roll i det framtida Halland och att låta professionella, icke-professionella och ideella aktörer verka sida vid sida.²⁰

Andra aktörer. *Offentlig sektor* spelar en roll i dagens Halland när det gäller att stödja och samordna kulturlivet. Region Halland, och kanske även Hallands kommuner, bör via sina funktioner för exempelvis kultur, näringsliv och utbildning ha någon form av funktion i den tänkta plattformen.²¹ Här kan man tänka sig allt från ett fast och långsiktigt engagemang - kring exempelvis administration och samordning - till mer kortsiktiga punktinsatser i projektform. Också *Vetenskapsvärlden* bör kunna spela en viktig roll; i enstaka utvecklingsprojekt, följeforskning eller utvärdering. När det gäller *näringslivet* kan plattformen utgöra en bra chans att nå större samverkan och fler synergier mellan kultur och näringsliv. Detta gäller såväl de näringslivsaktörer som idag uttryckligen arbetar inom kultursektorn - exempelvis Ljus & Dekor²² och Falkenbergsrevyn²³ - som helt nya delar av näringslivet, vilka idag rör sig utanför kultursfären. *Skolan och utbildningsväsendet* kan involveras via lärare och kulturombud vid skolor, samordnare och andra offentliga tjänstemän med fokus på utbildningsfrågor liksom via elever. Dessa skulle kunna vara en möjlig länk, som tillåter fler aktörer att få tillgång till skolans verksamhet. Även kulturens närvaro som ett prioriterat område inom *hälsa, vård och omsorg* i Halland²⁴ skulle förslagsvis kunna koordineras via en kommande organisering för ideell kultursektor. Genom sjukhus, friskvårdskonsulter, representanter för vårdförbund och liknande finns en möjlighet för ideella kulturaktörer att ges en väg till samverkan med hälsosektorn. Slutligen, i utredningens förslag till utvecklingsuppdrag föreslås identifikation och kartläggning av kreativa kluster och näringar. Genom att även inkludera andra aktörer inom de *kreativa näringarna* i en organisering för civilsamhället, kan kulturens frihet och fokus på demokrati och deltagande tänkas möta de kreativa näringarnas mer traditionella fokus på företagande och kommersialism, vilket skulle kunna öppna för helt nya möjligheter.

4.2 Samverkansområden

Vilka verksamhetsområden kan en samverkansmodell för civilsamhällesorganisationer inom kultursektorn vara grundad i? Vi har med utgångspunkt i den behovsanalys, som har presenteras tidigare i rapporten, tagit fram förslag på fem breda områden, kring vilka en framtida samverkan i Halland kan kretsa. Vilka samverkansområden, som processen bör beröra mer i detalj, är något som beslutas inom ramen för den fortsatta dialogen kring plattformen.

Resursutbyte. Samverkan kan under rätt förutsättningar vara ett sätt att mer effektivt använda samhällets resurser på. Inom kultursektorn berör detta saker som personal, lokaler, utrustning och rekvisita men även informationella resurser, såsom kunskaper och erfarenheter.²⁵ Aktörer kan tänkas låna eller hyra ut resurser till varandra samt göra gemensamma inköp.

För att ta ett exempel skulle bristen på tillgängliga lokaler kunna mildras genom samverkan; tomma lokaler skulle kunna komma till större användning, lokaler skulle kunna brukas på nya sätt och kulturaktörer skulle därmed få tillgång till lokaler, som de tidigare inte har haft tillgång till. Civilsamhällesaktörer skulle också kunna gå samman och dela på hyreskostnaden för vissa lokaler. Det halländska kulturlandskapet består av en brokig samling aktörer - möten mellan dessa skulle kunna ge upphov till lika brokiga lösningar på lokalproblemet. Se exempelvis detta citat, yttrat av Isildurs Bane:

”Lusten att hitta annorlunda spellokaler har lett till spelningar i en nerlagd brandstation, ett före detta elverk och en reklambyrå. Udda miljöer kan ge ny publik.”²⁶

Utöver detta skulle utrustning - exempelvis teknisk utrustning, rekvisita, ljus och dylikt - vara en resurs, som civilsamhällssektorn skulle kunna få ökad tillgång till genom samverkan. Även om det redan finns aktörer i Halland som erbjuder hjälp med denna fråga - Hallands bildningsförbund är en av dem - så skulle ökad samordning kring denna sak göra ytterligare resurser tillgängliga.

Kunskaper, kompetenser och erfarenheter är ytterligare en typ av resurser, som samverkan kan ge ökad tillgång till. Humankapitalet, det kapital som består av människors kunskaper och färdigheter, och det kulturella kapitalet, människors förmåga att föra sig på rätt sätt i olika sammanhang, kan väckas och stimuleras genom utbyten och möten.²⁷ Plattformen skulle kunna vara ett sätt att möjliggöra för tvärssektoriella möten mellan professionella och amatörer. Att aktörer möts och delar med sig av sina tankar kring kultur- och konstutövande, administration och finansiering, företagande och entreprenörskap, politik och opinionsbildning är ett samverkansområde, som man redan förstår värdet av i Halland, men som genom plattformen kan tänkas fördjupas ytterligare.

Samverkan kan även öka tillgängligheten till den personella resursen, vare sig det gäller ideellt engagerade personer eller avlönad personal. En möjlighet för detta att ske skulle kunna vara att aktörer via plattformen tillåts träffa nya arbetsgivare eller att en personalbank upprättas. Paralleller kan exempelvis dras till den nationella webbsidan Rättviseförmedlingen, vilken förmedlar personal från underrepresenterade grupper till arbetsgivare.²⁸

Kulturprojekt. Den samling av kulturaktörer, resurser och kunskaper, som en samverkan mellan civilsamhällesaktörer inom kultursektorn bygger på, skapar en bra grund för att nya, intressanta kulturprojekt ska uppstå. Att fler aktörer ges möjligheten att gemensamt gå ihop och sätta igång ett kulturprojekt kan möjliggöra för det entreprenörskap och den innovation, som efterfrågas inom den halländska kultursfären. Vidare kan deltagarna tänkas få nya nätverk via projekten och på så vis nå ut till för dem nya publikgrupper.

För att ta ett exempel skulle gemensamma kulturprojekt kring skola och utbildning kunna möjliggöra att fler aktörer når ut till barn och unga samt att de senare får ta del av kulturupplevelser med en "ny twist". En plattform av detta slag skulle också kunna ge upphov till kulturprojekt där sektorsgränser bryts, i form av att exempelvis kulturinstitutioner och fria aktörer samverkar.²⁹ Det finns fler exempel än det finns plats i denna rapport, men poängen är att en plattform skulle kunna utgöra en infrastruktur, som samlade och möjliggjorde nya möten kring kultur.

Utvecklingsinitiativ. Utöver de kulturprojekt som har beskrivits ovan - vilka grundar sig på att aktörer går samman och skapar gemensam kulturverksamhet - så kan samverkan också ta sig i uttryck i gemensamma utvecklingsinitiativ, som i sig syftar till att utveckla det halländska kulturlandskapet eller att föra regionen ett steg närmare Halland - bästa livsplatsen. I dagens Halland ser vi exempelvis en hel del gemensamma utvecklingsinitiativ kring Kultur i skolan.³⁰ Vidare har Riksteatern och Vårdförbundet skrivit under en gemensam avsiktsförklaring rörande vårdpersonals möjligheter att med hjälp av kultur diskutera etik och identitetsfrågor relaterade till deras yrkesroller.³¹ Riksteatern Halland har även drivit samverkansprojekt kring entreprenörskap, bland annat med ungdomar i projektet Vattenhållet. Detta vidareutvecklade de sedan i sin Middagsturné.³² Inspirationsdagar, träffar mellan civilsamhällesaktörer och näringslivsaktörer, växthus för kulturentreprenörer och mentorsprogram är andra möjliga utvecklingsinitiativ kring kultur och entreprenörskap. Kompetensutveckling och forskning kan också stimuleras genom kultursamverkan. Dessutom är utbildningsdagar som Dantedagarna och Hallands bildningsförbunds arbete med vetenskapsfrågor exempel på samverkansinriktade utvecklingsinitiativ, som redan idag drivs i Halland inom kompetensutvecklingsområdet.³³ Slutligen kan man tänka sig en samverkansplattform som ett verktyg för civilsamhällets ökade ingång i olika välfärdsinitiativ med offentlig huvudman, mot bakgrund av att det svenska civilsamhället redan har en lång och ofta lyckad tradition av att stödja och komplettera de satsningar, som bedrivs från offentligt håll i Sverige.³⁴ Här finns det även mycket matnyttigt att lära sig från den trend av co-produktion, som under många år har varit stark i vissa andra europeiska länder, med vilket menas att icke-offentliga aktörer, såsom civilsamhällesaktörer, på ömsesidig basis med det offentliga är medproducenter till välfärdstjänster.³⁵

Administration och samordning. Det är sannolikt att vissa områden skulle kunna samordnas och administreras gemensamt till den ideella kultursektorns fördel. Ett exempel är Riksteatern Hallands nuvarande administration och samordning av Hallandsmodellen, vilken skulle kunna utökas till fler aktörer.³⁶ Även samordning kring gemensamma arrangemang är ett område som skulle kunna ge tillgång till ett större publikunderlag för involverade aktörer, då dessa inte längre skulle konkurrera om publiken. Gemensamma administrativa procedurer skulle i vissa avseenden kunna ge ökad effektivitet och minskade kostnader. Redan idag fungerar exempelvis Hallands bildningsförbund som en resurs när det gäller administration kring ärenden som berör folkbildningsverksamhet.³⁷ Slutligen har idén om en kulturbank, i vilken alla regionens fritt yrkesverksamma kulturutövare presenteras, tidigare lyfts fram som ett möjligt samordningsinitiativ i Hallands framtida kulturliv.³⁸ Det bör dock påpekas att alla initiativ till samordning av detta slag i slutändan måste organiseras i en dialog mellan civilsamhällets olika aktörer.

Marknadsföring och opinionsbildning. Ett samverkansområde, som är relaterat till det som just har presenterats, är möjligheten för civilsamhällesaktörer inom kultursektorn att gå samman vad beträffar gemensam marknadsföring och opinionsbildning. Att skapa gemensamma presentationsmaterial, som samtidigt låter varje enskild aktör bevara sin särart, skulle kunna vara en möjlighet. Vidare kan gemensamma debattartiklar, kampanjer och liknande ge ytterligare förutsättningar för att synas, skapa debatt och lägga fokus på vissa specifika frågor rörande kultur och ideell sektor.

4.3 Organisering

Hur kan en tänkbar organisering för ideell kultursektor se ut? En nätverksorganisation skulle möjliggöra den decentralisering, flexibilitet och frihet, som civilsamhället är grundat i.³⁹ Fem förslag på hur en sådan organisering kan se ut presenteras och därtill lämnas funderingar kring finansiering, styrning och ledarskap samt förslag på uppstart av plattformen. Analysen är öppet formulerad, då detaljerna för en organisering för civilsamhället bör byggas upp av civilsamhället självt.

Fem former av nätverksorganisering

Fem förslag på hur en nätverksorganisering kan vara strukturerad presenteras. Förslagen skiljer sig åt med tanke på vem som är huvudman för nätverket samt graden av stabilitet och centralstyrighet.

Regional huvudman. Region Halland kan gå in som huvudman och samordnare för ett nätverk av aktörer inom kultursektorn. En plattform upprättas utanför den sedvanliga förvaltningen, till vilken aktörerna kan ansluta sig. En jämförelse kan göras med Sociala Ekonomins Råd i Västra Götaland (SER-nätverket). Inom ramen för detta nätverk samordnar Västra Götalandsregionen den sociala ekonomins aktörer.⁴⁰ En regionalt samordnad nätverksorganisering ger troligtvis en grund för en stabil och långsiktig organisering. Däremot är det möjligt att den inte skulle uppfattas som ideell kultursektors "egen" plattform och att den skulle kosta mer att administrera, just på grund av att den inte skulle ha bäst förutsättningar att nyttja kultursektorns ideella resurser.

En ideell förening som huvudman. Detta innebär att en förening kan startas upp som ansvarar för samordningen av nätverket. Även här kan en hänvisning göras till Västra Götalandsregionen och föreningen Public and Private Social Responsibility Initiative - CSR Västsverige. Denna förening samordnar ett nätverk av frivilligt anslutna företag, offentliga organisationer, högskolor och kulturella aktörer, vilka tillsammans vill arbeta med hållbarhetsfrågor. En nätverksorganisering med en förening som huvudman skulle i Halland möjligtvis ha större potential att uppfattas som den ideella kultursektorns "egen" plattform.

Strategisk allians som nätverk. Två eller fler självständiga organisationer går samman för att strategiskt driva vissa gemensamma frågor; i detta fall att organisera ett nätverk av kulturaktörer i Halland. Möjligtvis skulle även Region Halland kunna vara en partner i denna allians. En strategisk allians har fördelen att den har ett antal tydliga intressenter, vilka bidrar med resurser och driver processen framåt. Nackdelar kan vara att nätverket inte uppfattas som tillhörande den ideella kultursektorn, utan allt för mycket associeras till de drivande organisationerna samt att strategiska allianser ibland är svåra att upprätthålla långsiktigt.⁴¹

Ett projekt som samordnare. Såväl aktörer från offentlig som ideell kultursektor kan stå som huvudmän för det projekt som rent hypotetiskt kan driva nätverket. Samverkansplattformen Socialt Kapital Forum i Västra Götalandsregionen drivs exempelvis av en kombination av aktörer på regional och kommunal nivå. I nätverket samordnas aktörer från den sociala ekonomin med tjänstemän från offentlig sektor och forskare.⁴² En fördel med ett projekt är att det vanligtvis är relativt enkelt och flexibelt att starta upp, men samtidigt kanske det inte är en långsiktigt hållbar samverkanslösning.

Ett informellt nätverk. Är vad som brukar kallas för ett "äkta nätverk". Ett sådant har inget officiellt styrande centrum.⁴³ En fördel med ett informellt nätverk är att det verkligen måste bygga på de inblandade parternas intressen och ansvarstagande samt att det innefattar en hög grad av flexibilitet. En klar nackdel är instabilitet och en möjlig brist på långsiktighet. Det kan alltså fungera bra under en kortare period eller för att driva mindre aktiviteter, såsom dialoggrupper och liknande. För större projekt och operativt inriktat arbete, som binder samman ett stort antal aktörer, är det dock riskabelt att förlita sig på ett informellt nätverk.

Organiseringens olika delar

Oberoende av vilken av de fem organiseringsformerna ovan som är vid handen, kan en organisering för ideell kultursektor innehålla ett antal olika beståndsdelar. Vissa beståndsdelar är dock mer lämpade för vissa organisationsformer än för andra. Organiseringen kan innehålla alla eller några av delarna, svaret på vilka måste växa fram under processens gång.

Regional koordinering. En samverkansplattform bör ha någon form av central samordningsfunktion, vilken med ett regionalt fokus sköter administration, kommunikation och liknande. En kombination av närvaro på internet liksom fysisk samordning är nödvändig. Detta kan skötas inom ramen för offentlig förvaltning, ett föreningskansli, av en projektledare eller kan rotera mellan deltagande organisationer, beroende på vilken form för organisering som väljs. Enstaka uppgifter kan också kort- eller långsiktigt fördelas till enstaka deltagare i nätverket.

En formell beslutsfattande insats. En sådan bör finnas i de fyra scenarier, då organiseringen av samverkan sker med en central huvudman: Ett politiskt organ, en föreningsstyrelse, en styrgrupp eller liknande. Denna regionala beslutsfattandefunktion bör ha en bred representation av de aktörer som är med i nätverket.

Regionala aktiviteter. Är det som utgör deltagarnas möjlighet att samverka på regional nivå, att nätverka liksom att arbeta strategiskt och operativt med olika samverkansområden. Stormöten är ett sätt för samtliga deltagare att mötas fysiskt och arbeta tillsammans. Utvecklingsdagar, "open space"-verksamhet, kompetensutveckling och liknande är i sin tur sätt för deltagarna att utveckla plattformens såväl som sin egen verksamhet. Regionala aktiviteter ger dessutom möjlighet för informell samverkan att uppstå.

Lokala aktiviteter. Kultursamverkan är oftast någonting som sker lokalt och då bör man fundera över hur kopplingen till lokala nivåer kan se ut. En jämförelse kan göras med de delregionala nätverk, som finns inom ramen för Sociala Ekonomins Råd i Västra Götaland.⁴⁴ Olika aktiviteter kan skapa extra koppling med den lokala nivån samt utgöra ett sätt att fånga dem, som inte kan delta i de regionala aktiviteterna.

Arbetsgrupper. De aktörer inom nätverket, som önskar driva någon form av gemensamt kultur- eller utvecklingsprojekt, kan gå ihop i en arbetsgrupp. Nätverksföreningen CSR Västsverige har exempelvis arbetsgrupper som driver olika initiativ. Arbetsgrupperna kan också vara det forum, i vilket aktörer i nätverket får möjlighet att samverka med andra typer av aktörer, såsom näringsliv, hälsosektor eller utbildning, genom att dessa bjuds in. En jämförelse kan göras med organisationen Kultur och Näringsliv, som samordnar kulturutövare och näringslivsaktörer.⁴⁵

Finansiering

En stor fördel med en ideell kulturplattform är att den bygger på ideell kultursektors fria deltagande och engagemang och därför åtminstone delvis kan bäras upp av det som är den ideella kultursektorns signum; det ideella arbetet. Vanligtvis ligger fokus vid organisering mycket på finansiella resurser, men här kan dessutom de inblandade organisationerna dela på kostnader och bidra med resurser som inte enbart är finansiella. Nätverksföreningen CSR Västsverige låter exempelvis en stor del av sina initiativ bygga på medlemmarnas frivilliga ideella arbete.

Organiseringen kan i ett första skede startas upp utan att några resurser behöver tillkomma utöver dem som redan finns. Tanken är att de ideella krafterna har en god potential att bära uppdrag utan att det ska kosta mer. Vilken väg som plattformen långsiktigt ska ta är svårare att säga, men i ett tänkbart scenario, i vilket plattformen har vuxit mycket och haft stor genomslagskraft, kan ytterligare ekonomiska resurser behöva tillkomma och då till samordning, projekt och aktiviteter. En plattform kopplad till regionen har då fördelen att den kan söka vissa för offentliga institutioner ämnade medel, medan en fristående plattform kan söka andra typer av medel, såsom pengar från Allmänna Arvsfonden, Ungdomsstyrelsen och dylikt. Ytterligare finansieringsmöjligheter kan också i ett sådant stadium undersökas, såsom sponsring, vinster på eventuellt näringsidkande som utbildningar och dylikt, m.m.⁴⁶

Styrning och ledarskap

En nätverksbaserad samverkansorganisering för den ideella kultursektorn, baserad på grundpelare kring demokrati, deltagande, öppenhet och samverkan, bör grundas i en flernivåstyrning för beslutsfattande, vilken möjliggör att samtliga deltagare kan påverka.⁴⁷ De möjliga beståndsdelarna i en samverkansplattform, som har beskrivits tidigare i utredningen, möjliggör styrning kring flera centra inom såväl regionala som lokala aktiviteter, arbetsgrupper och styrgrupper. Deltagandet sker främst genom frivilligt och ideellt engagemang snarare än på basis av administrativt, formellt och tvingande rutiner. Någon form av värdegrund - i stil med den överenskommelse, som delar av den Sociala Ekonomin i Skåne har skrivit under - kan vara tänkbar för att ge arbetet en gemensam kurs.⁴⁸ Det kan också vara tänkbart att man som medlem gör ytterligare åtaganden, såsom att delta i ett visst antal möten per år eller liknande. Bindande avtal kan också upprättas till enstaka aktörer, om de åtar sig att utföra avlönade uppgifter inom ramen för plattformen. Formella regler av detta slag bör i så fall växa fram i dialog mellan plattformens deltagare, för att undvika toppstyrning. Annars varierar självfallet de formella regelsystemen beroende på typ av organiseringsform. Slutligen, en plattform, som stabiliseras alltför mycket, förlorar de egenskaper som är positiva med en nätverksorganisering - nämligen engagemang, frivillighet, flexibilitet, decentraliserat beslutsfattande, låga kostnader och snabba beslut. Det finns inget givet svar på frågan när detta är fallet, utan det är upp till de aktörer som är inblandade i processen att uppskatta.

Strategi för uppstart och spridning

En plattform för ideellt kulturliv bör med all väsentlighet byggas underifrån och ha en bred förankring bland ideella kulturaktörer. Ett första steg i uppstartandet av plattformen är den förankring i form av kartläggning som här presenteras i delen Förslag till utvecklingsuppdrag. I detta skede bör man vara speciellt noggrann med att inkludera de grupper, som vanligtvis inte deltar i samverkansprocesser och inte finns med i de etablerade nätverken i Halland. Parallellt med detta kartläggnings- och förankringsarbete startas plattformen upp - och då finns det åtminstone tre tänkbara strategier:

1. Regional plattform som sprider sig. En regional plattform startas upp, på basis av en eller ett antal regionalt fokuserade aktiviteter, en gemensam hemsida osv. Genom att starta upp en regional plattform ges förutsättningar för processer som gör att plattformen sedan kan spridas i regionen och avknoppas på lämpligt sätt med olika initiativ, grupperingar och liknande. Denna strategi ger möjlighet för en målmedveten, driven plattform, men kan eventuellt stöta på svårigheter med att förankra plattformen lokalt, jämfört med de andra två strategierna.

2. Lokala plattformar som växlas upp till regional nivå. Ett antal lokala plattformar startas i Halland - exempelvis i form av öppna nätverk - med en uttalad tanke att dessa ska vara utformade för en långsiktig regional samverkan i Halland. Plattformarna sätter igång aktiviteter och när de har stabiliserats, så börjar arbetet med att växla upp dessa till en regional plattform, genom att bygga vidare på redan existerande deltagare, projekt och organisering m.m. Denna strategi bygger tydligt på lokala initiativ och den har en god potential att vinna legitimitet i den ideella kultursektorn. Samtidigt är det inte säkert att en sådan satsning någonsin kommer att ge upphov till annat än lokala initiativ.

3. Spridda aktiviteter med gemensam inriktning. Ett antal spridda aktiviteter startas upp runt om i regionen kring ett visst tema och med enhetliga mål, drivna exempelvis i projektform. Men det handlar inte som i strategi nummer 2 om att starta upp stabila lokala plattformar, utan det rör sig snarare om enstaka projekt. De nätverksformationer, kunskaper och metoder som uppstår ur aktiviteterna kan dock med tiden - om allt vill sig väl - omformas till någonting mer stabilt: Till flera lokala plattformar eller till en regional plattform. Liksom är fallet med strategi nummer 2 är detta en organiskt framväxande plattform, men den är utan tydlig drivkraft och det finns risk för att den aldrig omvandlas till någonting mer långsiktigt och stabilt.

4.4 Förslag på tillämpning av samverkansmodellen

En bred och "öppen" samverkansmodell för ideell kultursektor har presenterats. Nedan redogörs för några mer specifika förslag vad gäller hur samverkansmodellen bäst kan tillämpas i dagens Halland. Utgångspunkten är modellens tre pelare.

1. En plattform för ideella kulturaktörer. Plattformen bör först och främst utgå från civilsamhällets behov, önskemål och resurser, men kan knyta till sig ytterligare aktörer under processens gång. Vilka dessa blir och vilken roll de bör spela föreslås vara en fråga för kommande samtal att ta upp.

2. Bygg på redan existerande samverkansområden. Idag samverkar Hallands bildningsförbund och Riksteatern Halland med ett flertal aktörer i regionen. Framtida samverkan inom ideell kultursektor gör klokt i att bygga på redan existerande samverkan, rörande saker som lokalanvändning, teknikpoler, fria producer, gemensamma projekt, kultur och hälsa, utbildning m.m. Kulturkortet och Kultur i äldreomsorgen är nu existerande samverkansprojekt som bör utgöra en bas för framtida samverkan.⁴⁹ Likaså arbetet med att utveckla en infrastruktur för scenkonst och kulturarrangemang utanför Halländska centralorter, i bygdegårdar och hembygdsföreningar. Att utveckla modeller för marknadsföring, visualiserande internkommunikation och personalutveckling riktat mot företag och kommuner är ytterligare ett samverkansområde med framtida potential. Communityteater kan ge upphov till fler spännande möten mellan amatörer och professionella samt syfta till att stärka hallänningarnas eget skapande. Det finns många redan existerande samverkansinitiativ att bygga på och stärka inom ramen för en ideell kulturplattform. I slutändan bör de specifika samverkansområdena växa fram i dialog med de aktörer som blir involverade i plattformen.

3) Från strategisk allians till regional förening. Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund föreslås leda arbetet med att starta upp en ideell kulturplattform via en gemensam strategisk allians utifrån strategin "Regional Plattform som sprider sig". De båda organisationerna utgör i ett första skede grunden och en tydlig drivkraft i denna nya regionala infrastruktur, men målsättningen bör vara att skapa en långsiktig, stabil och mer "neutral" nätverksorganisering, i vilken ansvaret lämnas över till en öppen ideell förening, dit aktörer från olika sektorer kan ansluta sig allt eftersom. Vilka delar som organiseringen ska innehålla m.m., är i detta skede inte självklart. Men plattformen bör grundas i flernivåstyrning och i en varierad finansiering, i hög grad med grund i det ideella arbete, som är en av den ideella kultursektorns stora styrkor och resurser.

5. Avslutning

Ur historien, in i framtiden. Denna rapport inleddes med att betona den roll som kultursektorn i allmänhet kan spela i Hallands utveckling. Men också de resurser som ideell kultursektor i synnerhet sitter på och kan bidra med när det gäller Hallands förmåga att dra nytta av de förutsättningar, som det tidiga 2010-talets kulturpolitik ger. Som ett led i detta har utredningen presenterat en bredare modell för hur samverkan inom ideell kultursektor kan se ut, samt förslag på hur en ideell kulturplattform i Halland kan startas upp. Plattformen föreslås ta sin utgångspunkt i den ideella kultursektorns behov och möjligheter att samverka, samtidigt som den även öppnar upp för inkluderandet av ytterligare aktörer. Ett antal möjliga samverkansområden presenteras. Och det föreslås att Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund initierar uppstarten inom ramen för en gemensam strategisk allians, fram till dess att en ideell förening övertar ansvaret. Dessa organisationers redan idag välutvecklade nätverk och verksamheter utgör en god grund att bygga vidare på, in i framtiden. Och kopplingen till Riksteaterns nationella organisation ger ett mervärde i det att regionala insatser kan förväntas generera insatser från nationell nivå. Plattformen blir en utveckling av skådebanekonceptet och föreslås vara en väg att konkretisera och organisera Ideell Kulturallians arbete i regionen.

Ett samverkanslyft. Kan bidra till nya, oväntade samarbeten och synergier och därmed till ett mer intressant och attraktivt kulturliv. Det kan också bidra till en ny infrastruktur, vilken kan hjälpa det ideella engagemang att nå ut och kanaliseras på nya sätt och komma en större del av Halland till godo. Slutligen kan samarbetet hämta kraft ur och effektivisera redan existerade samarbeten. Och att gemensamt ta tillvara på existerande resurser är per definition vad hållbar utveckling handlar om.

Mot Halland - bästa kulturlandskapet. Arbetet med att förankra och starta upp plattformen föreslås ske inom ramen för ett av utredningen framtaget utvecklingsuppdrag från Region Halland riktat till Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund. Och det är detta stadium i processen, som utgör den kritiska punkten: Att lyckas mobilisera den ideella kultursektorn i Halland till att bygga en gemensam plattform. För att detta ska kunna äga rum måste de rätta förutsättningarna vara vid handen. Om så är fallet kan Halland få en ideell kulturplattform, som kan bli en föregångare i Sverige och som kan verka för att regionen inte bara blir bästa livsplatsen utan även blir Halland – bästa kulturlandskapet.

Slutnoter

Kapitel 1. Bakgrund

1. Betänkande av Kulturutredningen, s 13 och 18
2. Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet - Presentation av processen: Hallands Kulturplan, s 20
3. Avsiktsförklaring mellan Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund
4. Utredningsuppdrag från Region Halland till Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund

Kapitel 2. Behovsanalys

5. Kultur för ökad attraktivitet. Halland - bästa livsplatsen. Bjerke, B, 2007. Projektansökan musikalen FETT s2
6. Hallands kulturplan - underlag från Hallands bildningsförbund, s 3-5. Halland – bästa livsplatsen. Kultur för ökad attraktivitet
7. Kultur för ökad attraktivitet s 39 samt 49-51. Halland – bästa livsplatsen
8. Handlingsplan för kultur
9. Studieförbundens verksamhet i Halland 2009, s 1
10. Betänkandet av SOU 2010:11, s 9. Samordning av regionala insatser och resurser för kultur i skolan i Halland, s 16. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson. Projektansökan musikalen FETT, s 1, Hallands kulturplan - Underlag från Hallands bildningsförbund., s 6-7. Möte – Riksteatern nationellt och Riksteatern Halland den 15 maj 2009. Studieförbundens verksamhet i Halland 2009. Kultur för ökad attraktivitet. Merkonst Hallands hemsida. Halland - bästa livsplatsen. Riksteaterns presentation för Region Halland, s 6. Redovisning av "Halland i Universum". Region Hallands handlingsprogram för kultur.
11. Isildurs Bane på webben. Projektansökan Vetenskap och kultur, s 1. Hallands bildningsförbund Verksamhetsberättelse, s 13-14. Halmstad och Halland behöver kulturhuset. Kultur för ökad attraktivitet.
12. Yttrande över Betänkande av Kulturutredningen. Tid för kultur. Kultursamverkansutredningen Spela samman. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson. Kultur för ökad attraktivitet, s. 4
13. Kulturens icke-offentliga finansiering. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson
14. Hallands kulturplan - Underlag från Hallands bildningsförbund, s 6. Gaia leadership, s 1 och s 6. Hallandsmodellen - Skolutveckling och samordning, s 2. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson. Merkonst Hallands hemsida. Hallands bildningsförbund Verksamhetsberättelse, s 4 och s 15. Hallands bildningsförbund Verksamhetsplan, s2. Sveroks hemsida.
15. Region Hallands handlingsprogram för kultur. Se t.ex. uppdrag för Hallands Arkivförbund, Teater Halland och Musik i Halland
16. Region Hallands handlingsprogram för kultur, s 16. Merkonst Hallands hemsida. Samordning av regionala insatser och resurser för kultur i skolan i Halland, s 11. Studieförbundens verksamhet i Halland, s 1. Projektansökan – Vetenskapskonserter - en förlängning av "Halland i Universum", s 1- 2. Projektansökan Vetenskap och kultur, s 1
17. Halland en hälsoregion, s 7. Kultur för ökad attraktivitet, s 38.

Kapitel 3. Förslag på utvecklingsuppdrag

18. Porter, Michael, 1998
19. Kulturkortet – friskvård för själen

Kapitel 4. Samverkansmodell

20. Halland - bästa livsplatsen, Strategi nummer fyra - att fler fria grupper kan ges uppdrag, säger regionen. En ny regional kulturpolitik
21. Gaia Leadership, s 3

22. Ljus o Dekors hemsida
23. Falkenbergsrevyns hemsida
24. Halland – en hälsoregion
25. Manuell Castells - Informationsåldern, Band I-III
26. Isildurs Bane på webben
27. Torrington, Derek 2008
28. Rättviseförmedlingens hemsida
29. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson
30. Samordning av regionala insatser och resurser för Kultur i skolan i Halland, s 3 och s 13
31. Avsiktsförklaring mellan Riksteatern och Vårdförbundet
32. Riksteaterns Middagsturné
33. En sammanfattning om nuläget för Riksteatern Halland
34. Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och den idéburna sektorn i Skåne s. 11
35. Boyle m.fl., 2010, s. 3
36. Hallandsmodellen – skolutveckling och samordning
37. Hallands bildningsförbund Verksamhetsplan
38. Yttrande ang. regional kulturplan av Ulf Andersson
39. Gawell m.fl. 2009a, s 222-223. Edgren & Skärvad, 2010, s 13-17, Leopold, 2006
40. Sociala Ekonomins Råd i Västra Götaland (SER)
41. Budget och mål ; Child m.fl, 2005 s. 399
42. Lidköpings kommuns hemsida
43. Edgren, Jan & Skärvad, Per-Hugo. 2010, s 203
44. Sociala Ekonomins Råd i Västra Götaland (SER)
45. För mer information se Kultur och Näringslivs hemsida
46. Kulturens icke-offentliga finansiering, s 8
47. Johannisson, Jenny, 2008. Ostrom, Elionor, 2009, s 35. Edgren, Jan & Skärvad, Per-Hugo. 2010, s 13
48. Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och den idéburna sektorn i Skåne 2010-2014
49. Kulturkortet – friskvård för själen

Källor

Tryckta källor

- Bjerke, Björn. 2007. Understanding Entrepreneurship. Edward Elgar.
- Boyle, David m.fl. 2010. Right here, right now - Taking co-production into the mainstream. New economics foundation, NESTA, The Lab
- Castells, Manuel. 2007. Informationsåldern, Band I-III. Bokförlaget Daidalos, Göteborg
- Child, John m.fl. 2005. Cooperative Strategy - Managin Alliances, Networks and Join Ventures. Oxford University Press Inc., New York
- Edgren, Jan & Skärvad, Per-Hugo. 2010. Nätverksorganisationer. Malmö Liber
- Gawell, Malin. m.fl. 2009a. Samhällets entreprenörer - En forskarantologi om samhällsentreprenörskap. Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Stockholm
- Johannisson, Jenny. 2008. Makten över kulturpolitiken. University of Borås. Swedish School of Library and Information Science
- Leopold, Christer. 2006. Professionell ideell - Om att verka med ideell logik. Sober Förlag, Stockholm
- Ostrom, Elionor. 2009. A Polycentric Approach for Coping with Climate Change, The World Bank Development Economics Office of the Senior Vice President and Chief Economist, Policy Research Working Paper 5095
- Porter, Michael (1998) Clusters and the new economics of competition, Harvard Business Review, Nov-Dec.
- Torrington, Derek m.fl. 2008. Human resource management, Harlow, Pearson Education

Dokument från statlig nivå

- Betänkande av Kulturutredningen, Grundanalys, SOU 2009:16
- Kulturens icke offentliga finansiering. Kulturrådets skriftserie 2010:4, Statens Kulturråd
- Spela samman - en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet, SOU 2010:11
- Tid för kultur, regeringens proposition 2009/10:3

Regionala dokument

- Budget och mål, 2008, Region Halland
- En ny regional kulturpolitik, utredning av Region Halland
- Halland - bästa livsplatsen, Regionala utvecklingsstrategi 2005-2020
- Halland en hälsoregion - Historia och framtidsbild, författad av Margareta Ivarsson, 2009
- Kultur för ökad attraktivitet - En utredning om Hallands kulturliv, oktober 2007- januari 2008
- Region Hallands handlingsprogram för kultur – en process åren 2003-2006 2020
- Samordning av regionala insatser och resurser för kultur i skolan i Halland, författad av Margareta Ivarsson, september 2008
- Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet - Presentation av processen: Hallands Kulturplan
- Tillväxtprogram för Halland 2007-2010
- Yttrande ang den regionala kulturplanen och fria utövare, författad av Ulf Andersson, augusti 2010
- Yttrande över Betänkande av Kulturutredningen SOU 2009:16, författad av Göran Karlsson och Birgitta Hederstedt, 2009
- Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och den idéburna sektorn i Skåne 2010-2014.

Dokument från Riksteatern

- Betänkandet SOU 2010:11 Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet, Riksteatern Hallands remissvar
- En sammanfattning om nuläget för Riksteatern Halland, författad av Lena Teveldal

Gaia Leadership, En analys kring samverkan lokalt, regionalt och nationellt utifrån Riksteaterns behov
Hallandsmodellen – skolutveckling och samordning, författad av Lena Teveldal
Kulturkortet – Friskvård för själen
Möte – Riksteatern nationellt och Riksteatern Halland den 15 maj 2009, sammanställning av SWOT
Riksteaterns Middagsturné 09, författare Lena Teveldal och Elin Frost
Riksteaterns presentation för Region Halland ang Kulturplanen, augusti 2010, författad av Lena Teveldal

Dokument från Hallands bildningsförbund

Hallands bildningsförbund, Verksamhetsberättelse 2009, Långsiktig verksamhetsplan
Hallands bildningsförbund, Verksamhetsplan, 2010
Hallands kulturplan – Underlag från Hallands bildningsförbund, Halmstad Augusti 2010, författad av Björn Lind
Projektansökan musikalen FETT, 2009
Projektansökan Vetenskap och Kultur, 2010
Projektansökan – Vetenskapskonserter – en förlängning av "Halland i Universum", 2010
Redovisning av "Halland i Universum" år 2009
Studieförbundens verksamhet i Halland, 2009

Uppdrags - och avsiktsförklaringar

Avsiktsförklaringen mellan Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund
Avsiktsförklaring för samarbete mellan Riksteatern och Vårdförbundet
Utredningsuppdrag från Region Halland till Riksteater, Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund

Webbsidor

Falkenbergsrevyns hemsida. Datum 2010-09-25
<http://www.falkenbergsrevyn.se/page.php?page=start>
Halmstad och Halland behöver kulturhuset. Hallandspostens hemsida. Datum 2010-09-15
<http://hallandsposten.se/asikter/debatt/1.929278-halmstad-och-halland-behoover-kulturhuset>
Isildurs Bane på webben. Datum 2010-09-20
http://www.regionhalland.se/extra/pod/?id=504&module_instance=2&action=pod_show
Kultur och näringslivs hemsida. Datum 210-09-15
<http://www.kulturnaringsliv.se/>
Lidköpings kommuns hemsida. Datum 2010-09-15
<http://www.lidkoping.se/demokratiochkommun/politik/lokaldemokratiutveckling/socialtkapitalforum.4.6df0d0e12947027e718000201070.html>
Ljus o Dekors hemsida. Datum 2010-09-24
<http://www.ljusochdekor.se/>
Merkonst hemsida. Datum 2010-09-17
<http://www.merkonst.se/mk/index.html>
Rättviseförmedlingens hemsida. Datum 2010-09-02
<http://rattviseformedlingen.se/>
Sociala Ekonomins Råd i Västra Götalands (SER) hemsida. Datum 2010-09-23
<http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Regionutveckling/Naringsliv/Social-ekonomi/Sociala-Ekonomins-Rad-i-Vastra-GotalandSER/>
Sveroks hemsida. Datum 2010-09-12
http://vast.sverok.se/?page_id=17

Mer om studien

Studiens genomförande. Utredningen är primärt baserad på sekundärdata som samlades in och analyserades under perioden juli-oktober 2010. Skriftlig dokumentation i form av utredningar, strategi- och styrdokument från nationell och regional nivå i Sverige med fokus på kultur- och utvecklingsfrågor har studerats. Även ett mindre antal intervjuer med aktörer inom det halländska kulturlivet har genomförts, liksom kontinuerliga samtal med utredningens styrgrupp bestående av Lena Teveldal och Lena Carlbom från Riksteatern Halland, Veronica Lamppa Lönnbro från Riksteaterns nationella organisation samt Björn Lind och Ingvar Karlsson vid Hallands Bildningsförbund. Samtal har även förts med en rad aktörer som är aktiva med kultur och utvecklingsfrågor på andra håll i Sverige. Syftet har inte varit att få en heltäckande bild av hur kultursfären och civilsamhället fungerar i Halland, utan snarare att få en mer övergripande bild av den samverkan som redan sker inom ideell kultursektor idag, samt ur detta abstrahera fram tankar och förutsättningar som har kunnat ligga till grund för utformandet av en samverkansmodell för ideell kultursektor. Fördjupade studier av dokumentation från andra håll i landet har gett idéer kring hur en organisering för civilsamhället kan utformas.

Initiativ och genomförande. Utredningen har genomförts av Hallands Bildningsförbund, Riksteatern och Riksteatern Halland på ett uppdrag från Region Halland. En styrgrupp bestående av Lena Teveldal och Lena Carlbom från Riksteatern Halland, Veronica Lamppa Lönnbro från Riksteaterns nationella organisation samt Björn Lind och Ingvar Karlsson från Hallands Bildningsförbund har haft det övergripande ansvaret för utredningens genomförande. Utredningen har genomförts av Stefan Molnar och Maja Wallin.

Mer information. För mer information om Handslag Halland och om ideell kultursektor i Halland, kontakta Björn Lind (b.l@hbf.se) vid Hallands Bildningsförbund eller Lena Tevedal (Lena.Teveldal@riksteatern.se) vid Riksteatern Halland. För information om utredningens genomförande kontakta Stefan Molnar (stefan@stefanmolnar.se, tel. 0705-680445) eller Maja Wallin (maja.s.wallin@gmail.com, Tel. 0736-247311).

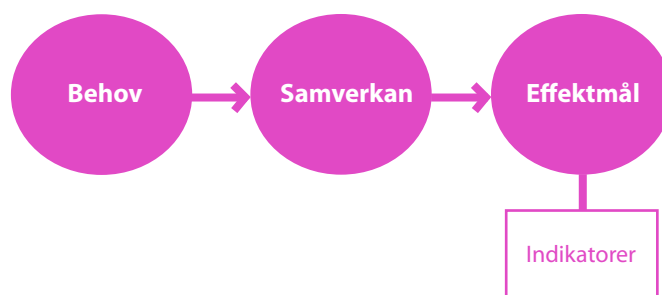
Design och fotografi.

Rapportdesign av: Stefan Molnar och Emilia Rózsa Fredriksson

Fotografier: @ Stefan Molnar (Försättsblad)

Effektmål för tvärssektoriell samverkan

Inom ramen för utredningsuppdraget ska förslag på effektmål för den ideella kultursektorns samverkan med andra aktörer, såsom näringsliv, utbildning och hälsosektorn, tas fram. Den fråga som bör ställas är helt enkelt: Vilka resultat kan man förvänta sig följer av ett samverkansprojekt mellan den ideella kultursektorn och andra aktörer? Med utgångspunkt i denna utrednings struktur kan en effektmålsmodell för tvärssektoriell samverkan se ut så här: 1) De behov som önskas tillfredställas 2) leder till att ett samverkansinitiativ startar igång, som 3) förväntas leda till vissa effektmål. Effektmålen studeras i sin tur via ett antal indikatorer.

De effektmål, som presenteras nedan, är relativt brett formulerade och bör mest ses som en mall för hur det kan se ut i praktiken. När det väl är dags att formulera mål till ett specifikt samverkansprojekt bör dessa specificeras ytterligare i relation till det specifika projektet. Genom att tidigt i processen ställa upp bra effektmål är det lättare att i efterhand veta om projektet har tillfredställt de behov, som önskades tillfredställas. Det kan också vara ett sätt att visa på nyttan av det arbete, som kulturaktörer inom den ideella sektorn lägger ner.

Samverkan med näringslivet

1. Effektmål: Vid utgången av projektet ska X antal kulturutövare ha fått en ökad förståelse för kulturföretagande.

Indikator 1: Andelen kulturutövare, som har deltagit i projektet och som anser sig ha fått kunskaper de kan använda som företagare.

Indikator 2: Andelen personer, som har deltagit i projektet och som sedan har startat företag.

2. Effektmål: Vid utgången av projektet ska de kulturutövare som har deltagit fått en ökad förmåga till att skapa innovativa kulturprojekt.

Indikator 1: Andelen deltagare i projektet, som säger sig ha fått nya kunskaper om och ny förståelse för hur kultur kan förpackas och kommuniceras.

Indikator 2: Antalet nya produkter för försäljning, som deltagare i projektet har skapat.

3. Effektmål: Vid utgången av projektet ska andelen kulturutövare, som finansierar sin verksamhet genom privata pengar ha ökat.

Indikator 1: Antalet kulturföretagare bland dem som har deltagit i projektet.

Indikator 2: Antalet som får sin inkomst via kultursponsring.

4. Effektmål: Projektet ska leda till att kultursektorns resurser, kunskaper och kompetenser i högre utsträckning används inom näringslivet.

Indikator 1: Inblandade näringslivsaktörer upplever sig ha fått tillgång till nya kreativa idéer, som kan användas i produktutveckling.

Indikator 2: Inblandade näringslivsaktörer anställer eller anlitar i ökad utsträckning kulturutövare.

5. Effektmål: Nya platser har gjorts tillgängliga för kulturutövande.

Indikator 1: Kulturaktörer uppger att de fått nya platser att skapa på.

Indikator 2: Avtal mellan kulturaktörer och näringslivsaktörer har upprättats kring gemensam användning av lokaler och platser.

6. Effektmål: X antal kulturutövare ska ha visat en kulturprodukt på X antal arbetsplatser under perioden X.

Indikator 1: Antalet kulturproduktioner och konstverk, som visas upp på arbetsplatser har ökat under perioden X.

7. Effektmål: X antal anställda på den arbetsplats, som är involverad, ska genom sitt deltagande i kulturaktiviteter inom projektet ha fått ökad förståelse för sin arbetssituation och yrkesroll.

Indikator 1: Antalet anställda, som har deltagit, som säger sig ha fått större förståelse för sin egen arbetssituation och yrkesroll.

8. Effektmål: X antal anställda ska ha fått ta del av kultur på arbetstid.

Indikator 1: Antalet genomförda kulturarrangemang på arbetsplatsen.

Indikator 2: Antalet anställda som genom projektet har deltagit i kulturevenemang på arbetstid.

Ökad folkhälsa

1. Effektmål: Vid datum X ska X antal patienter och brukare inom aktuella hälsoinstitutioner ha fått uppleva ökad gemenskap och delaktighet genom kultur.

Indikator 1: Antalet patienter och brukare, som har deltagit i kulturaktiviteter inom projektet.

Indikator 2: Antalet patienter och brukare, som i enkätundersökning säger sig ha fått uppleva ökad gemenskap och delaktighet genom projektet.

Samverkan med utbildning och vetenskap

1. Effektmål: Vid datum X ska antalet barn och ungdomar, som tar del av eller utövat kultur i skolan, ha ökat.

Indikator 1: Det antal ungdomar, som har deltagit i aktiviteter utförda inom ramen för projektet.

2. Effektmål: Vid datum X ska antalet barn och ungdomar som utövar kultur på fritiden ha ökat.

Indikator 1: Det antal barn och ungdomar, som har deltagit i projektet och som uppger att de nu i högre grad deltar i kulturaktiviteter på fritiden.

Indikator 2: Det antal barn och ungdomar, som på fritiden har deltagit i kulturaktiviteter som har hållits inom ramen för projektet.

3. Effektmål: Vid datum X ska X antal kulturaktörer ha fått visa upp sina produkter i skolan.

Indikator 1: Antalet kulturaktörer, som har deltagit i projektet och som säger sig ha haft en uppvisning eller ställt ut ett konstverk i skolan som ett resultat av projektet.

4. Effektmål: Vid datum X ska X antal mätmetoder, som kan visa på kultursektorns ekonomiska och sociala värde ha tagits fram.

Indikator 1: En instruktionsbok som visar på metoder för att mäta kulturens värde har tagits fram.

5. Effektmål: Vid datum X ska X antal kulturevenemang med fokus på vetenskapsfrågor ha upprättats

Indikator 1: Antalet kulturevenemang med fokus på vetenskapsfrågor, som forskare och kulturaktörer tillsammans har arbetat fram inom ramen för projektet.